

СТАТИСТИКА, ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.2:336.226.322
JEL Classification: M 41

DOI: 10.37332/2309-1533.2020.3-4.25

Бачинський В.І.,
канд. екон. наук, професор, завідувач
кафедри бухгалтерського обліку,
Львівський торговельно-економічний університет,
Помулева В.М.,
старший викладач кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет «Запорізька політехніка»

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПДВ ПРИ ПРИДБАННІ ТОВАРІВ

Bachynskyi V.I.,
can.d.sc.(econ.), professor, head at the
department of accounting,
Lviv University of Trade and Economics,
Pomulieva V.M.,
senior lecturer of the department
of accounting and taxation,
Zaporozhye National Technical University

ACTUAL ASPECTS OF VAT ACCOUNTING FOR THE PURCHASE OF GOODS

Постановка проблеми. Впродовж останніх п'яти років держава, переслідуючи фіскальні цілі, вносить корективи в правила справляння ПДВ, залишаючи поза увагою гострі питання його обліку, які мають безліч нюансів.

Спроба уніфікувати та регламентувати облік ПДВ в умовах дії системи електронного адміністрування податку виявилася невдалою та викликала багато спірних питань. Відтак, державний регулятор у 2019 р. скасував основний нормативний акт з бухгалтерського обліку ПДВ і переклав частину обов'язків методологічного характеру на платників податків.

Оскільки Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [1], затверджена наказом МФУ від 30.11.99 р. № 291 (далі – Інструкція 291) в повній мірі не регламентує методику відображення в обліку ПДВ, а МФУ не затвердив ані змін до Інструкції 291, ані нового порядку, питання обліку ПДВ як ніколи є актуальним в умовах невизначеності і потребує належної конкретизації.

Незважаючи на досить широкий спектр досліджень з даної тематики, багато питань й досі викликають труднощі у бухгалтерської спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обліку ПДВ багато уваги приділяли такі вітчизняні науковці, як К. Безверхий [2], Т. Бутинець [3], О. Малишкін [4], Т. Семенко [5] та інші. Поряд із значним науковим здобутком, з огляду на реформування податкового законодавства, часті зміни нормативних документів, низка проблемних питань залишається дискусійною, недостатньо висвітленою та потребує подальших наукових досліджень.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення основних аспектів та актуальних проблем обліку ПДВ при придбанні товарів і пошук ефективних рішень його облікового відображення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік податку на додану вартість до серпня 2019 року регулювався єдиним нормативним документом – Інструкцією з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затвердженою наказом МФУ від 01.07.1997 р. № 141 [6] (далі – Інструкція 141), до якої час від часу вносилися зміни. Запровадження з 2015 р. системи електронного адміністрування ПДВ та відкриття електронних ПДВ-рахунків в органах Казначейства стало головною

передумовою повної ревізії всього нормативного документу та приведення його у відповідність в умовах електронного адміністрування ПДВ та руху коштів у системі електронного адміністрування ПДВ.

Незважаючи на те, що в Інструкції 141 було наведено основні кореспонденції щодо відображення в обліку ПДВ, вирішити всі спірні та проблемні питання не вдалося. Відтак, після її скасування підприємства повинні самостійно визначати облікову політику в частині обліку ПДВ, але що не суперечить П(С)БО. На сьогодні платнику ПДВ в бухгалтерському обліку ПДВ потрібно керуватися правилами податкового обліку, визначеними ПКУ, бухгалтерськими стандартами (національними або МСФЗ) та Інструкцією 291, якою передбачено всі ті ж субрахунки для відображення сум ПДВ, зокрема: 641 «Розрахунки за податками», 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит», 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті».

Тож методику відображення в обліку ПДВ підприємствам слід закріпити в наказі про облікову політику, насамперед, аби уникнути непорозумінь із контролюючими органами при перевірках.

Облік ПДВ при придбанні товарів не відрізняється від загальноприйнятих норм. У загальному випадку бухгалтерський облік вхідного ПДВ залежить від того, яка подія була першою. Відповідно до п. 198.2 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), датою віднесення сум податку до податкового кредиту вважається дата тієї події, що відбулася раніше: дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів або дата отримання платником податку товарів [7].

Сума ПДВ при отриманні товарів від постачальника на умовах наступної оплати (за наявності зареєстрованої податкової накладної) відображається проведенням Дт 641 Кт 631. За умови попередньої оплати товарів податковий кредит з ПДВ відображається з використанням субрахунку 644: Дт 641 Кт 644. При отриманні товарів від постачальника раніше відображена сума податкового кредиту з ПДВ списується проведенням Дт 644 Кт 631.

Отже, коли першою подією є перерахування авансу за товари, в аналітичному обліку ПДВ виникає потреба у використанні субрахунку 644. У даному випадку субрахунок 644 необхідний для відстеження ПДВ під час першої події – передоплати. Суми, відображені на субрахунку 644, не беруть участі при визначенні ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету в звітному періоді.

Між тим, важливе значення має правильне визначення первісної вартості товарів, за якою вони зараховуються на баланс, і яка в подальшому впливає на розрахунки з бюджетом, зокрема, при списанні їх собівартості.

Відповідно до п. 9 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» (далі – П(С)БО 9) первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається зокрема, із сум, що сплачуються згідно з договором постачальника (продавцю) за вирахуванням непрямих податків, а також суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству [8].

Тобто, суми ПДВ, що сплачуються постачальнику в ціні товару, підприємство, що є платником ПДВ не включає до первісної вартості товарів, а відображає на розрахунках з бюджетом. Підприємство-неплатник ПДВ збільшує первісну вартість товарів на суму ПДВ.

До податкового кредиту відносяться суми податку, сплачені/нараховані у разі здійснення операцій з придбання товарів (п. 198.1 ПКУ). Нарядування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду (п. 198.3).

Згідно п. 198.6 ПКУ, не відносяться до податкового кредиту суми податку, не підтверджені зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) податковими накладними/розрахунками коригування до таких податкових накладних чи не підтверджені митними деклараціями, іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 Кодексу. Отже, головним в операціях за вхідним ПДВ при придбанні товарів є факт реєстрації податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних.

На практиці виникає не співпадіння у часі між датою отримання товарів/здійснення передоплати (тобто датою віднесення сум ПДВ до податкового кредиту) та датою реєстрації податкової накладної (далі – ПН). За відсутності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної покупець товару немає права включити сплачені/нараховані суми ПДВ до податкового кредиту, а отже обліковувати їх на розрахунках з бюджетом (за дебетом 641). До моменту реєстрації ПН, такі суми ПДВ тимчасово відображатимуться на субрахунку 644 (як у випадку передоплати).

Отже, субрахунок 644 застосовують у двох вищенаведених випадках:

- для обліку ПДВ з виданих авансів (передоплати) продавцю (за кредитом);
- для обліку ПДВ у разі, якщо ПН не зареєстрована в ЄРПН (за дебетом).

Відтак, для обліку ПДВ при придбанні товарів у платника виникає потреба виокремлення аналітичних рахунків до субрахунку 644, зокрема для контролю фактів реєстрації ПН.

На нашу думку, підприємства і надалі можуть скористатися додатковими субрахунками, рекомендованими Інструкцією 141, закріпивши такі положення у обліковій політиці. Так, п. 8 скасованої

інструкції 141 у разі неотримання від продавця (постачальника) податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН в терміни, встановлені податковим законодавством, суму ПДВ було рекомендовано відображати за дебетом субрахунку 644 «Податковий кредит», аналітичний рахунок «Податковий кредит непідтверджений», у кореспонденції з кредитом рахунків обліку зобов'язань [6]. Крім того, використовувати окремий субрахунок було рекомендовано і для обліку ПДВ з передоплати за товари.

Зважаючи на те, що дата віднесення сум ПДВ до податкового кредиту згідно з п. 198.2 ПКУ і дата реєстрації податкової накладної постачальником, відрізняються, в робочому плані рахунків ми пропонуємо передбачити субрахунки для окремого обліку сум ПДВ, підтверджених зареєстрованою податковою накладною і непідтверджених (до моменту реєстрації ПН постачальником, податковий кредит є непідтвердженим).

На підставі викладеного вище, для поглиблення аналітичного обліку пропонуємо підприємствам використовувати субрахунки другого порядку:

6441 «Податковий кредит за передоплатами» – для обліку сум вхідного ПДВ за передоплатами постачальникам;

6442 «Непідтверджений податковий кредит» – для обліку сум вхідного ПДВ, які не підтверджені зареєстрованими в ЄРПН податковими накладними, або які містять помилки [9].

Це забезпечить достовірне відображення в обліку сум податкового кредиту, від чого залежать повнота, своєчасність розрахунків із бюджетом з ПДВ, а також уникнення штрафних санкцій контролюючими органами.

Облік операцій, пов'язаних з придбанням товарів, з використанням пропонувананих аналітичних рахунків, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Облік придбання товарів з використанням субрахунків другого порядку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	
I. Придбання товарів у резидента				
Перша подія — отримання товарів				
1	Отримано товари від постачальника	281	631	100 000
2	Відображено непідтверджений податковий кредит (до отримання зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	6442	631	20 000
3	Отримано зареєстровану продавцем в ЄРПН податкову накладну і зараховано суму ПДВ до податкового кредиту (закривається непідтверджений податковий кредит)	6412	6442	20 000
4	Перераховано з поточного рахунку оптового підприємства постачальникам в оплату вартості придбаних товарів (включаючи ПДВ)	631	311	120 000
Перша подія — передоплата				
5	Перераховано постачальнику у порядку попередньої оплати за товари, що підлягають постачанню (включаючи ПДВ)	371	311	120 000
6	Відображено непідтверджений податковий кредит (до отримання зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної) за передоплатою	6442	6441	20 000
7	Отримано зареєстровану продавцем в ЄРПН податкову накладну і зараховано суму ПДВ до податкового кредиту (закривається непідтверджений податковий кредит)	6412	6442	20 000
8	Отримано товари від постачальника	281	631	100 000
9	Списано раніше відображену суму ПДВ з передоплати (закривається ПДВ з передоплат)	6441	631	20 000
10	Проведено залік заборгованостей	631	371	120 000

Джерело: [9]

Для обліку розрахунків за ПДВ в табл. 1 використано субрахунок 6412 «Розрахунки за ПДВ» (такий субрахунок використовується для обліку ПДВ в програмі 1С: Підприємство 8.2.), на якому відображаються і податкові зобов'язання, і податковий кредит, і сплата, і відшкодування податку [9].

Із табл. 1 видно, що сальдо за субрахунком 6442 «Непідтверджений податковий кредит» вказуватиме на наявність неотриманих від продавця податкових накладних. До речі, цей субрахунок дозволить контролювати як незареєстровані продавцями податкові накладні, так і зареєстровані, але ще не надані, або щодо яких покупцем не сформовано запит до ЄРПН про підтвердження такої реєстрації. Сальдо за субрахунком 6441 «Податковий кредит за передоплатами» вказуватиме на наявність незакритої передоплати постачальником (ненадходження товару). Правильність залишку цього субрахунку можна перевірити, порівнюючи субрахунки 6441 та 3711. Облік правильний, якщо

сума сальдо за кредитом субрахунку 6441 дорівнюватиме 1/6 від залишку за дебетом субрахунку 3711 (при придбанні товару з ПДВ за ставкою 20%) [9].

Облік ПДВ при придбанні товарів пов'язаний не тільки з формуванням податкового кредиту, але й в окремих випадках з нарахуванням податкових зобов'язань. Викликано це тим, що з 1 липня 2015 року при придбанні товарів вся сума ПДВ одразу включається до податкового кредиту незалежно від того, чи використовуються вони в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності або в операціях, що не є об'єктом оподаткування чи звільнені від оподаткування ПДВ.

Однак, якщо таке придбання не пов'язане з господарською діяльністю платника або з оподатковуваними ПДВ операціями, обов'язково нараховуються податкові зобов'язання з ПДВ, аби «компенсувати» отриманий раніше податковий кредит. У разі придбання товарів без ПДВ, підстави для нарахування податкових зобов'язань відсутні.

Відповідно до п. 198.5 ПКУ, на платника ПДВ покладається обов'язок нараховувати податкові зобов'язання (далі – ПЗ) за товарами, при придбанні або виготовленні яких був відображений податковий кредит та які використовуються в операціях, які [7]:

- не є об'єктом оподаткування згідно зі ст. 196 Кодексу (крім операцій, передбачених п. 196.1.7) або якщо місцем постачання послуг не є територія України (п. «а»);
- звільнені від оподаткування згідно зі ст. 197, підрозд. 2 розділу XX ПКУ, міжнародними договорами (крім операцій, передбачених п. 197.1.28, п. 197.11 ПКУ) (п. «б»);
- здійснюються в межах балансу платника ПДВ, у тому числі передання для невиробничого використання, переведення виробничих необоротних активів до складу невиробничих (п. «в»);
- не є господарською діяльністю платника податків (крім операцій із ліквідації об'єктів основних засобів, які передбачені п. 189.9 ПКУ) (п. «г»).

Така ж вимога щодо нарахування компенсуючих податкових зобов'язань передбачена у разі, якщо товари/послуги/необоротні активи частково використовуються в оподатковуваних ПДВ операціях, і частково в неоподатковуваних (п. 199.1 ПКУ). Згідно п. 199.4 ПКУ платник податку за підсумками календарного року здійснює перерахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних операціях виходячи з фактичних обсягів проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій [7]. Розмір частки в даному випадку має відповідати частці використання таких товарів, послуг, необоротних активів у неоподатковуваних операціях. За результатами такого перерахунку платник проводить донарахування (зменшення) податкових зобов'язань з ПДВ на підставі розрахунку коригування, зареєстрованого в ЄРПН (п. 199.4 ПКУ).

З цього випливає, що на субрахунок 643 потрібно відкрити аналітичний рахунок «Податкові зобов'язання, що підлягають коригуванню», при цьому, враховуючи, що субрахунок 643 використовується ще й в інших випадках, зокрема в кореспонденції з субрахунком 641 при нарахуванні ПЗ у разі передоплати. Аналітичний рахунок «Податкові зобов'язання, що підлягають коригуванню» також було рекомендовано п. 11 і 12 скасованої Інструкції 141. Він призначений для нарахування компенсуючих податкових зобов'язань відповідно до п.п. 198.5 і 199.1 ПКУ.

У табл. 2 наведемо порядок обліку придбання товарів для неоподатковуваних/негосподарських операцій та пропозиції щодо відображення в обліку нарахування «компенсуючих» податкових зобов'язань за п. 198.5 ПКУ з використанням аналітичних рахунків.

Таблиця 2

Облік придбання (використання) товарів для неоподатковуваних операцій або в негосподарській діяльності

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	
1	2	3	4	5
Перша подія – отримання товарів, що призначаються для неоподатковуваних операцій або в негосподарській діяльності (про їх неоподатковуваний/негосподарський статус відомо під час придбання)				
1	Отримано товари від постачальника	281	631	100 000
2	Відображено непідтверджений податковий кредит (до отримання зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	6442	631	20 000
3	Отримано зареєстровану продавцем в ЄРПН податкову накладну і зараховано суму ПДВ до податкового кредиту	6412	6442	20 000
4	Нараховані «компенсуючі» податкові зобов'язання за ПДВ* (на дату їх придбання (або на дату початку використання))	6433**	6412	20 000
5	Сума податкового зобов'язання включена до первісної вартості	281	6433	20 000
6	Оплачено товари	631	311	120 000

* Нарахування податкових зобов'язань проводиться в будь-якому разі, якщо виникло право на податковий кредит (тобто отримана зареєстрована податкова накладна), незалежно від того, чи включена в цьому періоді податкова накладна до податкового кредиту
 ** Пропонуємо використання саме цього субрахунку, адже субрахунки 6431 та 6432 будуть задіяні по аналогії з субрахунком 644

продовження табл. 2

1	2	3	4	5
Перша подія – передоплата				
7	Перераховано постачальнику у порядку попередньої оплати за товари, що підлягають постачанню (включаючи ПДВ)	371	311	120 000
8	Відображено непідтверджений податковий кредит (до отримання зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної) за передоплатою	6442	6441	20 000
9	Отримано зареєстровану продавцем в ЄРПН податкову накладну і зараховано суму ПДВ до податкового кредиту (закривається непідтверджений ПК)	6412	6442	20 000
10	Нараховані «компенсуючі» податкові зобов'язання за ПДВ (на дату їх придбання)*	6433	6412	20 000
11	Отримано товари від постачальника	281	631	100 000
12	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ з передоплати (закривається ПДВ з передоплат)	6441	631	20 000
13	Сума податкового зобов'язання включена до первісної вартості	281	6433	20 000
14	Проведено залік заборгованостей	631	371	120 000
* на дату передоплати (див. пояснення нижче)				
Використання раніше придбаних товарів у неоподатковуваних операціях, негосподарській діяльності (про таке використання не було відомо під час придбання)**				
** Проведення щодо отримання товару та відображення податкового кредиту будуть аналогічними до операцій 1-3 таблиці				
15	Нараховано «компенсуючі» податкові зобов'язання за фактом використання товарів наприкінці місяця за зведеною податковою накладною	6433	6412	20 000
16	Сума податкового зобов'язання включена до витрат	949	6433	20 000

Джерело : [9]

Між тим, варто зазначити, що коригуванню (річному перерахунку) підлягають лише ті податкові зобов'язання, які нараховані згідно з п. 199 ПКУ. А отже, виправданим у даному випадку буде окремий облік податкових зобов'язань за п. 199.1 і п. 198.5 ПКУ.

На наш погляд, потребує додаткового вивчення та законодавчого врегулювання питання дати нарахування «компенсуючих» податкових зобов'язань. Відповідно до абзацу сьомого п. 198.5 ПКУ, податкові зобов'язання по товарах, придбаних для використання в неоподатковуваних операціях, визначаються на дату їх придбання, проте ПКУ не містить поняття придбання, тому чи потрібно нараховувати такі ПЗ на дату передоплати (див. операцію 10 табл. 2) залишається відкритим.

Окрім того, «компенсуючі» податкові зобов'язання платник податку зобов'язаний нарахувати виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до п. 189.1 ПКУ [7], тобто з вартості їх придбання. Відсутність і такого поняття в податковому законодавстві припускає неоднозначне трактування, внаслідок чого може призвести до прийняття помилкового рішення. Ми вважаємо, що окрім первісної вартості, у платника немає іншої вартості, яку можна означити як вартість придбання.

Варто також зазначити, що на сьогодні нормативно не врегульованими є питання визнання у витратах сум ПДВ за незареєстрованою податковою накладною. П. 8 Інструкції 141, було передбачено віднесення суми ПДВ за такими податковими накладними на інші витрати операційної діяльності (Дт 949) наступного дня після останнього дня граничного терміну для реєстрації податкової накладної в ЄРПН. Ані П(С)БО 9 «Запаси», ані інші нормативні документи не встановлюють порядку обліку включення ПДВ до вартості товарів чи до витрат, зокрема, у відповідності до п. 198.5 та 199.1, насамперед, коли вони вже реалізовані/використані. Неврегульована також і методика пропорційного віднесення сум ПДВ до податкового кредиту у зв'язку із здійсненням платником оподатковуваних та неоподатковуваних ПДВ операцій (згідно статті 199 ПКУ).

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, проведені дослідження свідчать про складність обліку ПДВ, численність облікових нюансів, які викликають певні труднощі і з якими стикаються бухгалтери в практичній діяльності. В умовах невизначеності і відсутності комплексного нормативного регулювання, частих змін податкового законодавства, що переслідують фіскальні цілі, кожному платнику доведеться самостійно визначати свою облікову політику, розбиратися зі складним масивом інформації, особливо, у нестандартних випадках.

З метою удосконалення методики облікового відображення ПДВ підприємствам запропоновано відкрити наступні субрахунки [9]:

6441 «Податковий кредит за передоплатами»;

6442 «Непідтверджений податковий кредит»;

6433 «Податкові зобов'язання, що підлягають коригуванню».

Це допоможе контролювати отримання податкових накладних та підтвердження податкового кредиту, підвищить достовірність заповнення податкової декларації і усуне підстави для застосування штрафних санкцій [9].

На нашу думку, доцільно розділити облік податкових зобов'язань, що підлягають коригуванню на облік ПДВ у разі часткового (за п. 199.1 ПКУ) і повного (за п. 198.5 ПКУ) використання товарів в неоподатковуваних ПДВ операціях та/або в негосподарській діяльності, використовуючи наступну аналітику:

– 64331 – «Податкові зобов'язання, що підлягають коригуванню за п. 198.5» – для обліку зобов'язань при повному використанні товарів в неоподатковуваних операціях;

– 64332 – «Податкові зобов'язання, що підлягають коригуванню за п. 199.1» – для обліку зобов'язань при частковому використанні товарів в неоподатковуваних операціях. Тоді коригуванню (річному перерахунку) підлягатиме сума податкових зобов'язань, відображена за дебетом субрахунку 64332 за рік [9].

Відтак, кожен із наведених субрахунків буде відігравати свою роль у складному механізмі обліку ПДВ.

Ми переконані в необхідності відповідної регламентації та деталізації облікового відображення ПДВ на державному рівні. Насамперед це стосується аналітичного обліку податку, пов'язаного зі специфікою окремих операцій. До виходу такого єдиного документа, законодавчому врегулюванню підлягає низка питань, зокрема щодо дати нарахування податкових зобов'язань, бази оподаткування, конкретизації порядку відображення компенсуючих податкових зобов'язань (у складі витрат чи первісної вартості) тощо.

Перспективами подальших досліджень є вивчення особливостей обліку податку на додану вартість при імпорті товарів і аналіз проблемних питань облікового відображення.

Література

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом МФУ від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 22.03.2020).

2. Безверхий К. Особливості обліку та звітності за податком на додану вартість в контексті законодавчих інновацій. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 1. С. 26-33.

3. Бутинець Т. А. Сучасний стан обліку і документування розрахунків з податку на додану вартість. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/34238/38403.pdf> (дата звернення: 22.03.2020).

4. Малишкін О. ПДВ в системах податкового і фінансового обліку: аспекти взаємодії. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 11. С. 27-41.

5. Семенко Т. М. Податковий і фінансовий облік ПДВ згідно Податкового кодексу України. URL: <http://magazine.faaaf.org.ua/podatkoviy-i-finansoviy-oblik-pdv-zgidno-podatkovogo-kodeksu-ukraini.html> (дата звернення: 22.03.2020).

6. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість : затверджена наказом МФУ від 01.07.97 р. № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-97#Text> (дата звернення: 22.03.2020).

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 22.03.2020).

8. Запаси : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 22.03.2020).

9. Помулева В. М. Придбання товарів: облік та оподаткування. *Розбудова обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень в умовах євроінтеграції* : монографія / за ред. Левченко Н. М. Запоріжжя : ЗНТУ-ФОП Мокшанов В.В., 2018. С. 225-261.

References

1. Ministry of Finance of Ukraine (1999), *Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhgalterskoho obliku aktiviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidprijemstv i orhanizatsii : zatv. nakazom MFU vid 30.11.99 r. № 291* [Instructions for the application of the chart of accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations: approved. by the order of the MFP of November 30, 1999, No. 291], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (access date: March 22, 2020).

2. Bezverkhyi, K. (2015), "Features of accounting and reporting on value added tax in the context of legislative innovations", *Bukhgalterskyi oblik i audyt*, no. 1, pp. 26-33.

3. Butynets, T.A. *Suchasnyi stan obliku i dokumentuvannia rozrakhunkiv z podatku na dodanu vartist* [The current state of accounting and documentation of value added tax calculations], available at: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/34238/38403.pdf> (access date: March 22, 2020).

4. Malyshkin, O. (2013), "VAT in tax and financial accounting systems: aspects of interaction", *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 11, pp. 27-41.

5. Semenko, T.M. *Podatkoviy i finansoviy oblik PDV zghidno Podatkovoho kodeksu Ukrainy* [Tax and financial accounting of VAT according to the Tax Code of Ukraine], available at: <http://magazine.faaf.org.ua/podatkoviy-i-finansoviy-oblik-pdv-zgidno-podatkovogo-kodeksu-ukraini.html> (access date: March 22, 2020).

6. Ministry of Finance of Ukraine (1997), *Instruktsiia z bukhhalterskoho obliku podatku na dodanu vartist : zatverdzhena nakazom MFU vid 01.07.97 r. № 141* [Instruction on accounting of value added tax: approved by the order of the MFU of July 1, 1997, No. 141.], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-97#Text> (access date: March 22, 2020).

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), *Podatkoviy kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI* [Tax Code of Ukraine of December 2, 2010 № 2755-VI.], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (access date: March 22, 2020).

8. Ministry of Finance of Ukraine (1999), *Zapasy : Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 9, zatverdzhenyi nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 20.10.1999 r. № 246 (zi zminamy ta dopovnenniamy)* [Inventories: Regulation (standard) of accounting 9, approved by order of the Ministry of Finance of Ukraine of 10.20.1999 p. No. 246 (with changes and additions)], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (access date: March 22, 2020).

9. Pomulieva, V.M. (2018), *Prydbannia tovariv: oblik ta opodatkuvannia. Rozbudova oblikovo-analitychnoho zabezpechennia pryiniattia upravlinskykh rishen v umovakh yevrointehratsii* [Acquisition of goods: accounting and taxation. Development of accounting and analytical support for managerial decision-making in the context of European integration], monograph, ZNTU-FOP Mokshanov V.V., Zaporizhzhia, Ukraine, pp. 225-261.